

Bijlage 2: Casus Interactie met de student

2A Leervragen bespreken

Tijd	10 minuten
Doel	Doel en onderwerp van deze bijeenkomst helder neerzetten
Uitleg	<ul style="list-style-type: none"> • De leervraag staat centraal tijdens deze bijeenkomst. • Licht de leervraag toe. • Vraag wat de leervragen en het leerresultaat betekenen voor de praktijkopleiders. Vul eventueel de leervragen aan om er tijdens en na het bespreken van de casus op terug te kunnen komen.

De leervraag

Interactie met de student

Hoe geef ik de interactie met de student vorm?

Iedere student is anders en toch doorloopt iedere student min of meer hetzelfde programma. De leerbedrijven en de praktijkopleiders kunnen het verschil maken door hun interactie af te stemmen op de (leer)behoeften van de student.

Leerresultaat: De praktijkopleider verdiept zich in de leefwereld van de student en past de begeleiding daarop aan.

Interactie met de student: hoe geef ik de interactie met de student vorm?

De volgende leervragen hebben te maken met de interactie met een student. Iedere student is anders en voor de praktijkopleiders en leerbedrijven geldt dat zij bij iedere student te maken krijgen met de specifieke leeromstandigheden van deze student. Interactie met de student kan de volgende leervragen bevatten:

- Hoe kom ik erachter wat de student al kan en weet?
- Hoe maak ik leren aantrekkelijk?
- Hoe ga ik om met studenten die niet willen leren (ongemotiveerd)?
- Hoe ga ik om met studenten die niet kunnen leren (technisch niveau aan kunnen)?
- Hoe kan ik mij inleven in de belevingswereld van de student?
- Hoe ga ik om met weerstand?
- Ik wil (meer) respect, hoe krijg ik dat?
- Hoe weet ik wat er leeft bij deze generatie (hoe denkt deze generatie)?
- Hoe ga ik om met een student die autisme, dyslexie, ADHD et cetera heeft?
- Hoe ga ik om met studenten met een fysieke beperking?

Bespreek de leervragen met de deelnemers.

Vraag naar wat de leervragen voor de deelnemers betekenen (herkenning, ervaring).

Pas de vragen aan op basis van de groep of vul de vragen aan.

2B. Casus Interactie met de student: Jan van Eijk en Ronnie Derks

Leervraag	Interactie met de student
Tijd	20 minuten
Doel	Analyseren van wat er mis kan gaan bij het beoordelen Tips benoemen om het beoordelen te verbeteren
Uitleg	<ul style="list-style-type: none"> • Deel de casus uit zodat iedereen een eigen beschrijving heeft. • Geef iedereen de tijd om de casus te lezen of lees deze voor. • Stel een aantal plenaire vragen (zie gespreksvragen voor gespreksleider). • Verdeel de groep in tweetallen of groter indien de groep groot is (maximaal vijf groepjes). Geef de groepen de volgende opdracht: 'Schrijf op een flap' <ul style="list-style-type: none"> - Waar loopt Jan van Eijk tegenaan? - Waar loopt Ronnie Derks tegenaan? - Wat denk je dat het probleem is? - Welke vijf tips zou je deze praktijkopleider en student mee willen geven? • Bespreek de flaps plenair. • Gebruik de verdiepingsvragen.

Jan van Eijk werkt bij een transportbedrijf. Dagelijks rijden er tientallen vrachtwagens van het bedrijf door heel Nederland. Om dat voor elkaar te krijgen is er een planningsafdeling, een loods om goederen over te zetten en zijn er chauffeurs met bijrijders. Sinds kort zijn er studenten in het bedrijf. Dat leek de eigenaar een goede manier om nieuwe instroom te krijgen. Jan van Eijk is aangewezen om dit te organiseren. Het kost wel veel tijd, zo'n student. En de collega's moeten er ook echt aan wennen: sommige studenten zijn er wel, maar doen niets. Andere studenten zijn zo enthousiast dat de chauffeurs er horendol van worden: 'De hele dag vragen, al die verhalen. Ik wil ook weleens een dagje gewoon rust. Niets hoeven uitleggen en gewoon lekker werken'.

Ronnie Derks loopt stage in het bedrijf van Jan van Eijk. 'Mooi de hele dag door het land rijden, lekker vrij'. De theorievakken zijn op school. Daar heeft Ronnie wel moeite mee, maar dat is zorg voor later. Mee op de vrachtwagen is pas echt interessant. Ronnie vraagt steeds om bijrijder van Bas te zijn. Dit is een jonge chauffeur en samen hebben ze de grootste lol. De dagen vliegen daardoor om, maar ze zijn ook vaak als laatste binnen. Daar is niet iedereen blij mee.

Op school wordt de theorie besproken. Dat valt niet mee. Er zijn twintig studenten in de klas en iedereen leert de theorie op een andere manier. Een van de klasgenoten heeft het boek al helemaal doorgenomen met zijn praktijkopleider van stage en wil graag door. Een andere klasgenoot moet nog beginnen en stelt dus vragen die voor de rest al bekend zijn. Verder vindt Ronnie zo'n dag op school zitten lang en saai. Hij wil gewoon werken, actief bezig zijn, fysiek moe maar voldaan zijn aan het einde van de dag.

Jan van Eijk zou Bas er eigenlijk op moeten aanspreken dat hij steeds zo laat binnenkomt, maar hij laat het maar zo, want een tevreden medewerker en een blij student is heel wat waard. En zo wordt het bedrijf ook niet te veel belast. Maar Ronnie moet natuurlijk wel alle facetten van het

beroep leren en zijn examens halen. Als hij het nu niet leert, kan de eigenaar hem geen contract aanbieden en dat was nou juist de bedoeling van studenten in het bedrijf opnemen.

Jan van Eijk vraagt zich af wat hij allemaal moet doen om te zorgen dat Ronnie over een paar maanden een volwaardig medewerker en een fijne collega is. Bovendien mag er best eens geklaagd worden over de studenten, maar dat zou een uitzondering moeten zijn.

Gespreksvragen voor de gespreksleider

- Wat valt je op aan deze casus?
- Herken je deze situatie bij jezelf (of onderdelen ervan)?
- Waar loopt de student in deze casus tegenaan denk je?
Mogelijke antwoorden kunnen zijn:
 - *Student heeft geen goed beeld van de stage*
 - *Lessen op school zijn te klassikaal (te weinig afgestemd op de individuele student)*
 - *Lesdagen zijn een te lange dag met alleen maar theorie en zitten*
 - *Student leert het bedrijf niet kennen*
- Waar loopt de praktijkopleider (Jan van Eijk) in deze casus tegenaan denk je?
Mogelijke antwoorden kunnen zijn:
 - *Praktijkopleider weet niet hoe hij de student kan begeleiden*
 - *Praktijkopleider heeft te weinig beeld van wat een goede stage is*
 - *Praktijkopleider heeft geen contact met de verschillende medewerkers die allemaal een bijdrage leveren aan het zijn van een leerbedrijf*
- Wat zou jij de praktijkopleider in deze casus adviseren om te doen?
Mogelijke antwoorden kunnen zijn:
 - *Praktijkopleider zou een helder studentprogramma moeten maken waarin precies staat wat de student moet leren in het bedrijf, wanneer en van wie*
 - *Praktijkopleider zou (dagelijks) het gesprek moeten aangaan met de student om werkafspraken te maken*
 - *Praktijkopleider zou geregeld voortgangsgesprekken moeten houden met de student over inhoud, voortgang en verwachtingen van de stage*
 - *Praktijkopleider zou op onderzoek moeten gaan wie hem kan helpen bij het inrichten van waardevolle stages*
 - *Praktijkopleider zou in gesprek kunnen gaan met de medewerkers om met hen af te stemmen over hoe zij een rol kunnen hebben in de stage, zonder dat het te belastend is*
- Wat is de verantwoordelijkheid van de praktijkopleider in deze situatie?
- Heeft de student ook een verantwoordelijkheid in deze situatie en zo ja, welke. Zo nee, waarom niet?

Verdiepingsvragen – interactie met student

- Wat is jouw visie/kijk op het begeleiden van een student?
- Hoe kun je begeleiding op maat bieden voor iedere student in het bedrijf?
- Hoe zorg je ervoor dat je voldoende aansluiting hebt op de belevingswereld van de student.

Verdiepingsvragen - student

- Hoe bepaal je wat je student kan op het moment van starten in je leerbedrijf?
- Wat kun je doen als het niet duidelijk is wat de stagiair(e) moet leren in de praktijk?

- Wat kun je doen om de student te motiveren om verder te kijken dan alleen het bijrijder zijn van een voor hem leuke chauffeur?
- Hoe houd je een vinger aan de pols voor wat betreft de voortgang van je student?
- Waarom is het belangrijk om contact te maken met de student?

2C. Good practice Interactie met de student Johan Versteven en Daan Kuipers

Leervraag	Interactie met de student
Tijd	45 minuten
Doel	Gezamenlijk bespreken hoe de interactie met de student vormgegeven kan worden.
Uitleg	<ul style="list-style-type: none"> • Deel de casus uit zodat iedereen een eigen beschrijving heeft. • Geef iedereen de tijd om de casus te lezen. • Vraag: <ul style="list-style-type: none"> – Wat valt je op aan deze casus? – Herken je deze situatie bij jezelf (of onderdelen ervan)? • Vraag of iedereen voor zichzelf de succesfactoren van deze casus opschrijft. • Laat vervolgens de deelnemers hun succesfactoren met hun buurman/vrouw uitwisselen. • Bespreek plenair de succesfactoren en schrijf ze op een flap of bord. • Laat de groep de succesfactoren aanvullen vanuit hun eigen ervaring. • Bespreek vervolgens per succesfactor wat en wie de praktijkopleiders in de bijeenkomst nodig hebben om de succesfactoren voor zichzelf te realiseren.

Over de casus: Johan Versteven en Daan Kuipers.

De casus is gebaseerd op een interview met een praktijkopleider en zijn student. De casus is niet sterker aangezet, wat erin staat komt overeen met de praktijk van dit leerbedrijf.

Daan Kuipers wil graag chauffeur worden. Rijden door het land vindt hij leuk, maar ook het werk in de loods is interessant en het contact met de klanten. Een transportbedrijf bij hem in de buurt had een leerplaats beschikbaar. Hij heeft een brief geschreven en is op gesprek geweest. Samen met nog drie andere kandidaten. Eerst kregen ze met z'n vieren uitleg en werden er wat vragen gesteld. Daarna volgde een gesprek met Johan Versteven, de studentbegeleider van het bedrijf.

Johan Versteven heeft alle vier de studenten aangenomen. Iedereen verdient een kans, vindt hij. "Ik kom er pas achter wat ze waard zijn, als ik ze bezig zie en de praktijkopleiders een tijdje met ze gewerkt hebben. Bovendien is iedere student anders. Strikvragen tijdens een sollicitatiegesprek, daar slaan de jongens alleen maar van dicht. Wel vraag ik ze naar wat ze uitdagend vinden en probeer ik uit te vinden wat ze al aan ervaring hebben. Dat verwerk ik in de werkplanning." Ook kijkt Johan Versteven of de student in het bedrijf past. "Het is fysiek zwaar werk, het zijn lange dagen en mensen moeten flexibel zijn."

De werkplanning is sowieso heel belangrijk. De studenten hebben afwisseling nodig, maar ook stabiliteit. De ontwikkeling verloopt volgens Johan Versteven in een trap en dus biedt hij steeds een beetje moeilijker werk aan: 'de moeilijkheidsgraad moet op de grens liggen'. Dat houdt mensen scherp. De stappen zijn niet te groot en ook niet te snel, want de studenten hebben tijd nodig om het werk eigen te maken. Daarom spreekt hij ook iedere dag met de begeleiders op de werkvloer. En met de chauffeurs op de werkvloer. Contact houden is belangrijk. Met hen bepaalt hij of de student een tandje erbij kan hebben of nog even tijd nodig heeft. De studenten spreekt hij soms iedere week en soms een tijdje niet.

Nog een gouden regel: de planning regelt de werkdruk en de werkcombinaties. In principe zijn alle combinaties mogelijk, maar twee 'trage' types bij elkaar is niet handig en het moet ook niet te gezellig worden. De werkdruk creëert spanning. Als deze optimaal is dan zijn de mensen geconcentreerd en is het foutenpercentage laag. Te weinig werk betekent niet dat mensen eerder binnen zijn. In tegendeel, dan is het 'standje relax'. Te veel werk zorgt ervoor dat mensen uit gaan vallen. Dus afstemmen over de werkdruk is belangrijk. "Ik moet dus voortdurend schakelen en er bovenop zitten, zonder dat het vervelend wordt."

Daan Kuipers heeft dyslectie. Lezen en schrijven zijn dus niet bepaald zijn hobby. Dat is jammer want hij heeft ook theorievakken, zoals het theorie-examen voor het halen van zijn vrachtwagenrijbewijs. Hij heeft het gehaald, met hulp van meneer Versteven. Hij plande studie-uren in op kantoor. Boeken op tafel en oefenvragen maken en iedere vraag doornemen. Meneer Versteven heeft eindeloos uitgelegd en vragen beantwoord. Dat leidde ook weleens tot woorden. "Ik was er soms helemaal klaar mee. Meneer Versteven is recht voor z'n raap en wijst me op de gevolgen van opgeven en op mijn verantwoordelijkheden. Hij heeft gelijk natuurlijk, maar dat is niet altijd makkelijk. Gelukkig kan hij heel goed uitleggen en zijn de chauffeurs ook goed geïnformeerd. Zij behandelen de theorie tijdens het werk. Dat maakt het heel praktisch en het is ook fijn dat ze zich druk om me maken. Dat motiveert mij weer, dus het komt wel goed met mijn theorievakken."

Voor de gespreksleider**Mogelijke succesfactoren**

Johan Versteven:

- Houdt vinger aan de pols hoe het met de student gaat
- Betrekt iedereen in het bedrijf bij het opleiden van studenten
- Het 'leerbedrijf zijn' is doorgevoerd in de gehele organisatie
- Is iedere dag bezig met zijn studenten
- Is helder en duidelijk over wat de student moet doen
- Monitort hoe de werkzaamheden verlopen
- Maakt tijd om het werk en de dag te bespreken

Visie op praktijkopleiderbedrijf

Mark de Vries:

- Vindt het belangrijk om studenten op te leiden
- Betrekt het bedrijf bij het opleiden van studenten
- Het opleiden van studenten is onderdeel van zijn bedrijf

Visie op student

Mark de Vries:

- Richt zich op de student en wat de student kan
- Kan goed uitleggen
- Is benaderbaar, waardoor studenten feedback en opdrachten accepteren
- Maakt de student onderdeel van het bedrijf (student weet daardoor dat hij ertoe doet)
- Het doel van de opleiding is beroepsbeoefenaar worden, matchen en pampieren is dus niet van belang, want je collega's zoek je ook niet uit. Het is werk, maar wel met aandacht